

Dlouhodobé cíle Svazu měst a obcí ČR na období od roku 2025 včetně Střednědobých priorit Svazu

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) stanovuje své dlouhodobé cíle a střednědobé aktuální priority pro období od roku 2025. Tyto cíle vycházejí ze střednědobých vizí Svazu a zároveň reflektují aktuální problémy samospráv napříč republikou.

SMO ČR představuje pět klíčových Střednědobých priorit Svazu, které považuje za nezbytné pro zdravý rozvoj měst a obcí. Priority, které vycházejí ze střednědobých vizí Svazu a zároveň reflektují aktuální problémy samospráv. SMO ČR věří, že tyto oblasti by měla reflektovat budoucí vláda ve svém programovém prohlášení.

- 1. Spravedlivější rozdělení daní a podpora podnikání v obcích** SMO ČR dlouhodobě usiluje o změnu rozpočtového určení daní (RUD). Navrhuje **posílení motivačních prvků**, aby obce aktivně podporující podnikatelské prostředí měly větší podíl na vybraných daních. Zároveň požaduje **zvýšení finanční podpory měst s více než 30 000 obyvateli** (s výjimkou čtyř největších), protože tato města nesou vysokou zátěž v oblastech jako infrastruktura, doprava a sociální služby, přesto jsou v současném systému znevýhodněna.
- 2. Zajištění rozvoje obcí a měst** Rozvoj je podmíněn moderním územním plánováním inspirovaným rakouským modelem, které je pružné, udržitelné a strategické. Klíčové je také **zrychlení a zefektivnění stavebního řízení**. Svaz upozorňuje, že digitalizace stavebního řízení selhává a brzdí rozvoj obcí i investic.
- 3. Šestileté volební období: více času na projekty, větší mandát volených zastupitelů** Svaz navrhuje zavedení šestiletého volebního období v komunální sféře (podobně jako ve Francii od roku 1983). Důvod je prostý - **čtyři roky jsou pro realizaci větších projektů jednoduše málo**. Cílem není „zabetonovat moc“, ale poskytnout dostatek času na smysluplnou práci. Současně by měla proběhnout změna volebního systému k posílení většinových prvků a umožnění vést obce lidem s nejširším mandátem napříč politickým spektrem.
- 4. Efektivní odpadové hospodářství** Požaduje se zavedení efektivního systému nakládání s odpady, který zahrnuje **účinnou podporu třídění a recyklace** a předcházení vzniku odpadů. Svaz podporuje model, který bude srozumitelný, funkční a výhodný i pro malé obce a pomůže snižovat množství odpadu.
- 5. Udržení dopravní dostupnosti: systémové financování mobility** Kvalita života obyvatel, jejich zaměstnatelnost a dostupnost služeb jsou přímo ovlivněny stavem silnic a organizací hromadné dopravy. Nedostatečné financování oprav a údržby silnic, mostů a mostků je problém. Svaz proto požaduje **nový, stabilní systém financování**, který nebude závislý pouze na ad hoc dotacích.

Kromě těchto pěti klíčových Střednědobých priorit dokument uvádí další důležité dlouhodobé cíle v různých oblastech:

- **Obecné a samospráva:** Posílení práva na samosprávu a finanční autonomie obcí, omezování administrativní a regulační zátěže, podpora meziobecní spolupráce, zvýšení vymahatelnosti práva, zavedení evidence skutečného pobytu, posilování dobrého jména Svazu a ochrana volených funkcionářů.

- **Služby v území:** Zajištění podpory obcím v přizpůsobování se demografickým změnám, zachování maximální možné dostupnosti základních služeb a výkonu veřejné správy, rozvoj a podpora dostupného i sociálního bydlení.
- **Finance:** Prosazení výkonového modelu financování přenesené působnosti, zpřehlednění systému dotací a zjednodušení související administrace, plné krytí veškerých úkolů uložených státem ze státního rozpočtu, podpora obcí při přechodu od dotačního financování k finančním nástrojům a při financování projektů z evropských programů.
- **Doprava:** Posílení pravomocí obcí při regulaci využívání místních a účelových komunikací těžkou nákladní dopravou, zajištění finanční a technické podpory na opravu mostů a mostků, podpora staveb dopravní infrastruktury nadregionálního významu.
- **Školství a sport:** Zajištění vhodných zdrojů financování pro modernizaci a výstavbu školské a sportovní infrastruktury, navýšení metodické podpory zřizovatelů, vytvoření dlouhodobé podpory distančního a celoživotního vzdělávání, ustálení financování pozic speciálního pedagoga, školního psychologa a sociálního pedagoga a podpora začlenění znevýhodněných skupin do vzdělávání, snížení administrativní zátěže ředitelů škol.
- **Životní prostředí:** Úprava legislativy v oblastech vodního hospodářství a energetiky s cílem zajistit udržitelné a stabilní zásobování a rozvoj komunální energetiky, včetně zajištění dostatečných finančních prostředků. Implementace evropské klimatické legislativy bez zvýšené administrativy a s finančním zajištěním.
- **Bezpečnost:** Zabezpečení základních životních potřeb obyvatel v souvislosti s mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, zajištění finanční, materiální, metodické a další podpory složek integrovaného záchranného systému (včetně jednotek sboru dobrovolných hasičů a obecní policie), předcházení a zajištění možnosti řešení sociálně patologických jevů.
- **Regionální rozvoj, kohezní politika, územní dimenze:** Dosažení co nejlepších podmínek pro města a obce při tvorbě politik a strategických dokumentů, zajištění spravedlivého a efektivního nastavení národních a evropských dotačních programů, podpora integrovaných nástrojů, podpora institutu společenství obcí, prosazení co nejvýhodnějších podmínek financování z evropských fondů pro programové období 2028–2034, podpora rozvoje principu Smart cities.
- **Zemědělství a lesnictví:** Podpora udržitelného rozvoje venkovských oblastí, prosazování zájmů samospráv v přípravě a nastavení Společné zemědělské politiky, řešení dopadů zemědělské a lesnické činnosti na krajinu a obecní infrastrukturu, podpora trvale udržitelného hospodaření v lesích, podpora pozemkových úprav a dalších opatření, které posílí zadržování vody v krajině.
- **Cestovní ruch:** Podpora tvorby jednotného národního systému cestovního ruchu, nastavení podmínek pro propojení cestovního ruchu a kultury v území, nastavení digitální platformy pro výběr poplatků z pobytu.
- **Informatika:** Plnění Digitální koncepce, zajištění základní vysokorychlostní internetové sítě.
- **Mezinárodní spolupráce:** Prosazování zájmů samospráv ČR na úrovni Evropské unie, podpora partnerské a mezinárodní spolupráce obcí a posilování jejich znalostí a dovedností pro mezinárodní projekty, rozvoj spolupráce Svazu se zahraničními asociacemi.
- **Sociálně-zdravotní agenda:** Zajištění dostupných a kvalitních sociálních, zdravotních a souvisejících služeb s důrazem na jejich udržitelné financování,

prosazování nutných opatření souvisejících s demografickým vývojem a stárnutím populace prostřednictvím zajištění podpory měst a obcí v budování potřebné infrastruktury služeb.

- **Kultura:** Zajištění vícezdrojového financování provozu kulturních institucí, zajištění dostatečné finanční podpory v případě obnovy a udržení nemovitých kulturních památek, nastavení nediskriminačního systému výběru autorských poplatků od měst a obcí kolektivními správci.